

La mordassa i l'anatema: l'estratègia del PP davant la llengua

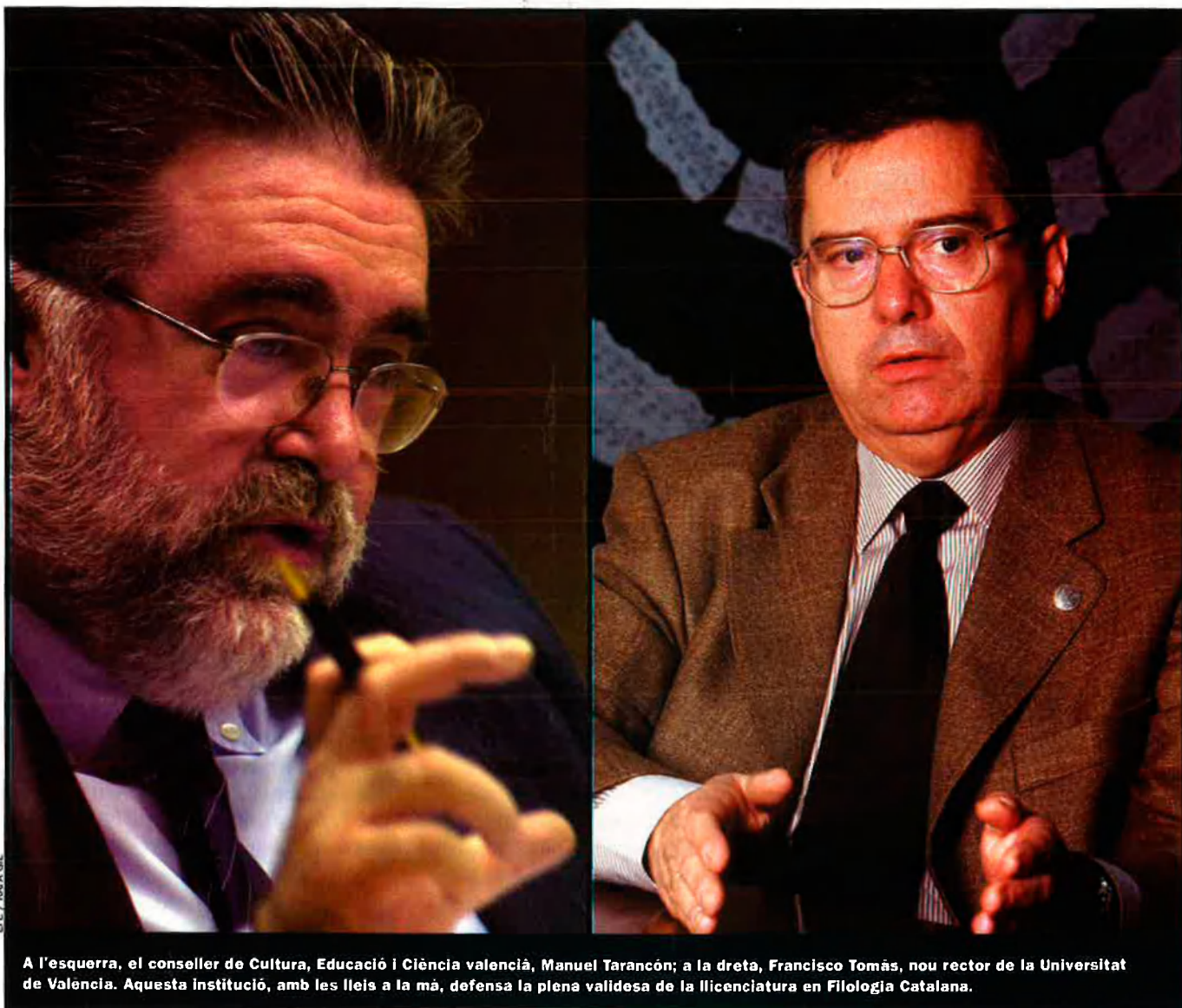
Les darreres iniciatives que en matèria idiomàtica ha emprès el Govern de la Generalitat Valenciana confirmen que el conflicte polític originat al voltant de la llengua està ben lluny de tancar-se. D'una banda, el Consell acordava la diada de Sant Jordi "adoptar i fer pròpies com a oficials" una sèrie de solucions lingüístiques "genuïnes", extretes de l'acord de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) de 25 de març sobre la referència normativa provisional del valencià. De l'altra, el conseller de Cultura, Educació i Ciència, Manuel Tarancón, donava a conèixer en roda de premsa la regulació administrativa del requisit lingüístic per a l'accés a la funció docent. Requerit pels informadors, el conseller va excloure la llicenciatura de Filologia Catalana de la relació de títols que impliquen un domini suficient per a l'acreditació de la competència lingüística en l'ensenyament preuniversitari.

Es tracta de dues actuacions que als ulls d'observadors benèvols poden semblar aparentment dissociades en la intencionalitat i les repercussions. La primera es presenta com a conseqüència inevitable de la pretesa voluntat del president Zaplana de posar fi a la divisió social provocada per la qüestió lingüística. La segona és un gest simbòlic preelectoral, que busca integrar en l'òrbita del PP els nostàlgics del secessionisme irredempt. Ara bé, cal ser molt miop, o molt cínic, per no veure que ambdues mesures coincideixen, més enllà de les diferències indiscutibles,

en el caràcter d'agressió incontinent als catalanoparlants d'aquest país.

A la percaça del vot blaver. L'anatema del conseller contra el títol de Filologia Catalana és un nou dard del PP contra el que queda del lizondisme, llançat a manera d'estirabot més o menys calculat. També representa, en un altre sentit, una clatellada contra el món universitari, quan tot just semblava obrir-se un nou període de relacions institucionals entre el Consell i la universitat valenciana. De "bufonada" el va titllar immediatament Rafael Alemany, director de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i membre de l'AVL. També Francisco Tomás, rector de la Universitat de València, va destacar el poc encert del conseller i va recordar que, amb la legalitat en la mà, la llicenciatura de Filologia Catalana és totalment vàlida per a l'acreditació del requisit lingüístic. En efecte, Filologia Hispànica (secció Filologia Valenciana), el títol vigent fins a 1995, sí que faculta per a l'obtenció del requisit. Com que Filologia Catalana equival administrativament al títol anterior, un reconeixement sancionat pel BOE, el títol actual permet optar sense cap més expedient a la referida exigència de coneixements lingüístics. És un cas elemental de transitivitat lògica, propietat que els infants aprenen en l'escola i els polítics arraconen a conveniència. Mentre l'embolic ocupava espai abundant als diaris, ningú no destacava que, tal com s'ha aprovat la regulació del requisit lingüístic, aquest

Les darreres ingerències del Govern valencià en matèria lingüística han revifat aquest vell conflicte polític. El Partit Popular intenta atraure's l'electorat secessionista amb unes mesures que, d'una altra banda, el distancien encara més dels catalanoparlants i del sector universitari.

A l'esquerra, el conseller de Cultura, Educació i Ciència valencià, Manuel Tarancón; a la dreta, Francisco Tomás, nou rector de la Universitat de València. Aquesta institució, amb les lleis a la mà, defensa la plena validesa de la llicenciatura en Filologia Catalana.

Ni els escriptors, ni el món cultural, ni el sistema educatiu, ni els mitjans de comunicació es poden veure reflectits en un repertori restrictiu

contribuirà ben poc a una valencianització efectiva de l'escola pública

Un acord pervers sobre la llengua. L'acord del Consell (DOGV de 26 d'abril del 2002) reproduïx les solucions lingüístiques incloses en la resolució de l'AVL (DOGV, 16 d'abril del 2002) quant a grafies, característi-

ques morfològiques i lèxic. Ambdós textos consisteixen en una llista de variants pròpies de la llengua parlada (*este, hòmens, huit, tindre, vindre, establir...*), que sovint han coexistit en els textos escrits al costat de variants equivalents, les quals han esdevingut les d'ús més general en registres formals. Són aquestes variants formals de

cada doblat (*aquest, homes, vuit, tenir, venir, establert...*) les que omet l'acord, amb la qual cosa desapareixen implícitament de l'ús oficial; de manera més velada en el text de l'AVL i de forma categòrica en el del Consell.

El text de l'AVL invoca dos criteris bàsics a l'hora de "prioritzar i recuperar solucions lingüístiques genuïnes". El primer és l'esperit fundacional de la institució, que "partirà de les aportacions dels gramàtics i lexicògrafs valencians, la tradició literària valenciana, la realitat lingüística genuïna i la normativització consolidada a partir de les denominades Normes de Castelló, que és un patrimoni lingüístic a preservar i a enriquir". El segon criteri és "la

voluntat d'integració de les diverses sensibilitats lingüístiques existents en la Comunitat Valenciana i el compromís de tindre en compte les seues aportacions respectives". Doncs bé, cap dels dos criteris invocats es respecta en aquest acord. Ni els escriptors, ni els mitjans de comunicació, ni el sistema educatiu, ni el món cultural, ni les universitats es poden veure plenament reflectits en un repertori restrictiu, exclouent i parcial fins a l'esperpent.

Aquest acord és un lacònic paper administratiu que no propugna en absolut un model de llengua apte per a les complexes necessitats de comunicació actuals. Més aviat sembla una llista de les obsessions més carrinclones i localistes dels qui no entenen, o més aviat no volen entendre, que l'escriptura i l'oralitat són dos canals diferents, que per molta naturalitat que s'hi pretenga aconseguir, l'ús formal d'una llengua mai no es pot confondre amb el registre col·loquial. I això és eminentment aquest document, un text confús i confusionari. Així, en el nivell gràfic, l'acord només recull tres casos: les variants de paraules amb *a* (*llançar* i *traure*), amb *e* (*redó*, *cànter*) i sense *r* adventícia (*orde*, *cartó*). Molt més extensa és la relació dels dotze trets morfosintàctics propugnats, alguns dels quals o bé només tenen com a alternativa l'ús poc gramatical, com ara la concordança del participi passat (*l'he duta*), o bé són pràcticament les úniques que s'han fet servir en el llenguatge administratiu, els textos cultes i la literatura d'àmbit valencià: és el cas de

L'acord de l'AVL pot generalitzar l'autocensura lingüística que des de l'arribada del PP es practica a la Generalitat

les formes del possessiu femení *meua*, *teua*... El bordó de l'acord és l'apartat del lèxic i la fraseologia, on es consagren formes del valencià general (*servici*, *faena*, *defendre*, *juí*...) al costat de formes comarcals (*rua*) o marcadament col·loquials (*bonegar*, *encanar-se*), d'escassa o nul·la aparició en els usos administratius, els més aptes per a una regulació d'aquesta naturalesa.

Tàctica i estratègia. Tot plegat, l'acord és un autèntic despropòsit pel procediment d'oficialització, la parcialitat de la tria i, sobretot, per la perversa utilització a què pot donar lloc. Perquè aquí està el problema. Les consideracions filològiques són al capdavant secundàries al costat de les conseqüències sociolingüístiques del document aprovat. Amb aquest acord es pot generalitzar l'autocensura lingüística que des de l'arribada del PP es practica en diverses instàncies de la Generalitat Valenciana, i en particular a la Conse-

lleria de Cultura, Educació i Ciència. Amb aquest acord es pot fomentar la confusió, el complex d'inferioritat i el criollisme suïcida en el sistema educatiu, en la comunicació de masses i en el món del llibre i els espectacles. La paradoxa és que la legitimitat de l'acord naix d'una institució política, l'AVL, per a usos que no són polítics. Com afirmava fa poc Francesc Esteve en aquest setmanari, la creació de l'AVL avalarà de fet el reviscolament d'un seccionisme postmodern –la història es repeteix com a broma macabra–, que ja no fa qüestió de la unitat de la llengua, però es mostra més que mai disposat a emmordassar els catalanoparlants.

I això no és una episòdica anècdota preelectoral. Alguns en diuen "contraplanificació lingüística". Potser és un judici hiperbòlic. Qui pot creure a aquestes alçades que el PSOE tingues realment una política lingüística clara i ben dissenyada? O que volgués superar la *patuesització*, millorar l'educació lingüística i desarmar el seccionisme? És un sarcasme que, després de gairebé vint anys, el primer desplegament de la Llei d'ús i ensenyament del valencià (1983) pel que fa a normativa oficial el faça un partit de dreta, els dirigents del qual ni parlen ni s'estimen el català. Aquests capítols àgrafs ens marquen legalment les formes que hem de dir, ens mutilen la llengua, ens n'apunten els referents simbòlics i imposen l'alternativa de la mordassa i l'anatema.

Miquel Nicolàs
Universitat de València

ESPAI ESCÈNIC JOAN BROSSA

Del 8 de maig al 9 de juny

LA GUINDA

Rico Baixes

Creació: Teresa Solafell. Direcció: Mèria Capponi

Preu especial per als lectors d'El Temps presentant aquest anunci a la taquilla del teatre

A musical and visual delight. Un petit, sucós, deliciós espectacle, una GUINDA.

C/Allada Vermell, 13. 08003 Barcelona (Final del c/ Princesa). Tel. 933 101 364
Horaris: De dimecres a dissabte, a les 22 h i diumenges a les 19 h.